

Codex diplomaticus et epistolaris Bohemiae – Český diplomatář (CDB)

Definice

Český diplomatář (dále CDB) je kritická edice, neboli redakční rada, která v chronologickém pořadí publikuje všechny listiny a listy se vztahem k dějinám středověkého českého království. Diplomatař byl v průběhu času zařazen do edičního programu Českého zemského archivu, po válce České akademii věd a třetí a čtvrtý sešit třetího svazku byl vydán Nakladatelstvím Palackého univerzity v Olomouci.

Historie

Codex diplomaticus et epistolaris Bohemiae se začal vydávat v roce 1904, kdy se celé činnosti ujal Gustav Friedrich. Samotná myšlenka a idea realizace však patří Františku Martinu Pelclovi, který se bez úspěchu pokoušel realizovat diplomatář již v 18. století. Na něho pak navazoval František Palacký a Josef Emler. Jaromír Čelakovský, poslanec a historik, využil v roce 1898 stého výročí narození Františka Palackého a získal od zemského sněmu povolení a příslib dotace na přípravu vydání a vydávání diplomatáře. Zařadili ho do edičního programu Českého zemského archivu, kde byla zřízena subkomise, která stanovila diplomatář jako českomoravský. Další podmínky byly například stanovení edičního jazyku latinou, jeho obsah (listy, listiny a akta) a časové ohraničení (od roku 805 a do roku 1310). Prvním editorem se stal Gustav Friedrich. Byl to profesor pomocných věd historických a vydal dva prvé úplné svazky. Vydávání diplomatáře zpomalil a znemožnil příchod první světové války. Po druhé světové válce se editace ujali Jindřich Šebánek a Sáša Dušková na půdě Masarykovy univerzity v Brně. Důležitým krokem bylo sjednocení a rozdělení listin s datací do roku 1240 na pravá a středověká falza. Způsob byl následující, značkou + byly označeny pochybnosti, ++ padělané listiny v průběhu 13. nebo 14. století a +++ obzvlášť nápadná falza dalších staletí. Spolu s V. svazkem získává diplomatář formu regestáře.

Současnost

Český diplomatář má v současnosti významné postavení v přípravě vědeckých prací. Ze své povahy je nejlepší a nejnovější edicí, která se týká českých dějin. Brněnské pracoviště Pomocných věd historických a archivnictví bylo pracovištěm, které rozšířilo diplomatář o materiály z doby vlády Václava II. Poslední svazek, svazek č. VII, byl vydán v roce 2011 v Brně Daliborem Havlem, ve Výzkumném středisku pro dějiny střední Evropy.

Literatura

BOROVSKÝ, Tomáš a kol.: *Úvod do studia dějepisu* [epub], 2. díl. Brno 2014, s. 34 – 36.

HAVEL, Dalibor: *Katalog listin a listů k VII. Dílu českého diplomatáře I*. Brno 2011, s. 414 – 415.

HLAVÁČEK, Ivan a KAŠPAR, Jaroslav a NOVÝ, Rostislav: *Vademecum pomocných věd historických*. Praha 2002³, s. 191 – 193, 272.

KRMÍČKOVÁ, Helena: *Edice středověkého diplomatického materiálu*. Brno 2014, s. 22 – 32.

EDICE STŘEDOVĚKÉHO DIPLOMATICKÉHO MATERIÁLU

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae, edd. Gustav Friedrich, Zdeněk Kristen, Jan Bistřický, Jindřich Šebánek, Sáša Dušková, Vladimír Vašků, Zbyněk Sviták, Helena Krmíčková, Jarmila Krejčíková, Jana Nechutová, Dalibor Havel

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae

Tomus I 805–1197, ed. Gustavus Friedrich, Praegae 1904–1907

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae

Tomus II 1198–1230, ed. Gustavus Friedrich, Praegae 1912

Tomus III 1231–1240, edd. Gustav Friedrich, Zdeněk Kristen, Jan Bistřický

Fasciculus 1 1231–1238, ed. Gustavus Friedrich, Praegae 1942

Fasciculus 2 1238 Iunius – 1240, edd. Gustav Friedrich – Zdeněk Kristen, Praegae 1962

Fasciculus 3 (acta spuria et additamenta 1231–1240), edd. Gustav Friedrich – Zdeněk Kristen – Jan Bistřický, Olomucii 2000

Fasciculus 4 (index nominum et glossarium 1231–1240), ed. Jan Bistřický, Olomucii 2002

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae

Tomus IV 1241–1253, edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková

Fasciculus 1, edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková, Praegae 1962

Fasciculus 2 (indices, exempla scripturae, sigilla, concordantias continens), edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková, Praegae 1965

Tomus V 1253–1278, edd. Jindřich Šebánek, Sáša Dušková, Vladimír Vašků

Fasciculus 1 1253–1266, edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková, Praegae 1974

Fasciculus 2 1267–1278, edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková, Praegae 1981

Fasciculus 3 (acta complementaria regestorum ratione continens), edd. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková, Praegae 1982

Fasciculus 4 (prolegomena diplomatica, indices, exempla scripturae, sigilla, concordantias continens), edd. Sáša Dušková – Vladimír Vašků, Praegae 1993

Tomus VI 1278–1283, edd. Zbyněk Sviták, Helena Krmíčková, Jarmila Krejčíková, Jana Nechutová

Fasciculus 1, edd. Zbyněk Sviták – Helena Krmíčková – Jarmila Krejčíková – Jana Nechutová, Praegae 2006

Tomus VII 1278–1306, ed. Dalibor Havel

Fasciculus 5 scribarum manus continens, ed. Dalibor Havel, Brunae 2011